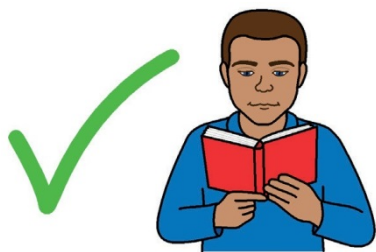

Impormasyon tungkol sa Kaligtasan sa Sunog

Filipino / Filipino

Madaling basahin

Government of
South Australia

Mga Nilalaman

Ang mga bushfire ba ay nangyayari nang malapit sa akin?	4
Bakit mapanganib ang mga bushfire?	6
Ano ang sinasabi ng CFS?	9
Saan ako makapupunta?	10
Paano kung ako ay ma-istak?	11
Paano ako makapaghahanda?	12
Mga Nota Ko –Maghanda Tayo	13
Ano ang mga Tuntunin?	14
Saan ako kukuha ng impormasyon?	16
Ano ang ibig sabihin ng mga mensaheng pambabala?	18
Paano ako makakaalam nang higit pa?	19
Mga Nota Ko – Magsimula Tayo	20

Ang mga bushfire ba ay nangyayari nang malapit sa akin?

Oo, ang mga bushfire ay nangyayari sa South Australia dahil may

- tuyo, mainit na panahon
- malalakas na hangin
- mga hanging nagbabago ng direksiyon
- kidlat at mga aksidente.

Ang isang bushfire ay nagsisimula nang mabilis.

Ang isang maliit na bushfire ay maaaring maging isang malaking bushfire.

Ikaw ay maaaring mabigyan ng babala.

Ang isang bushfire ay maaaring makaapekto sa iyo.

Ang mga bushfire ba ay nangyayari nang malapit sa akin?

Ikaw ba ay nagpupunta sa alinman sa mga lugar na ito?

Pag-isipan kung

- saan ka nakatira
- saan ka nagtatrabaho
- saan ka bumibisita.

Ang mga bushfire ay nangyayari sa lahat ng mga lugar na ito.

Bush at gubat

Mga suburbiyang malapit sa bush

Damuhan

Mga paddock na maramo

Malapit sa dalampasigan

Sa isang burol

Bakit mapanganib ang mga bushfire?

Ang iyong bahay ay maaaring masunog.

Sa isang bushfire, ikaw ay maaaring

- mamatay
- masunog o masaktan
- ma-istak sa isang kotse
- matakot.

Ang masingaw na init mula sa isang bushfire

- ay mapanganib
- ay maaaring mabigyan ka ng sakit
- ay makapapatay sa iyo

Ang pagmamaneho ay mapanganib

- Ang araw ay tila gabi
- Ang isang bushfire ay nakababara ng mga daan
- Mahirap makakita dahil sa usok
- Hindi ligtas na magmaneho

Bakit mapanganib ang mga bushfire?

Ang isang bushfire ay nakagagawa ng mga alipato at tilamsik ng apoy.

Mabilis na pinalilipad ng hangin ang mga alipato.

Ang mga alipato ay nakapupunta sa harapan ng sunog at sa lahat ng paligid mo.

Ang mga bagong sunog ay nagsisimula mula sa mga alipato.

Ang mga ito ay tinatawag na mga spot fire (maliliit na sunog na may distansiya sa mismong sunog)

Mga Spot fire

- ay mapanganib
- mas nagpapalaki at nagpapabilis ng sunog.

Bakit mapanganib ang mga bushfire?

Ang usok mula sa isang bushfire

- ay mapanganib
- ay binubuo ng dumi at abo
- ay maaaring makalason.

Ang usok mula sa isang bushfire

- ay nakakapagpahirap sa paghinga
- ay maaaring magbigay ng sakit sa mga tao
- ay maaaring pumatay sa mga tao na may sakit
Halimbawa, mga tao na may hika o sakit sa puso.

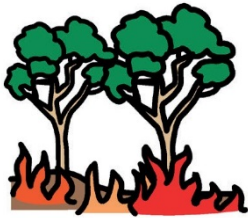
Hindi ka makatatawag sa mga tao.

Tandaan na ang iyong

- koryente
- telepono sa bahay at mobile phone at
- internet

ay maaaring hindi gumana kapag may sunog.

Ano ang sinasabi ng CFS?

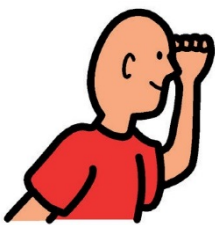
Maging maingat sa Panahon ng Panganib sa Sunog.

Pangalagaan ang sarili at ang iyong propyedad.

Kung tatangkain mong lisanin ang iyong bahay sa huling sandali, ikaw ay maaaring mamatay. Ikaw ay maaaring **hindi** mabigyan ng babala.

Ang sunog ay dumarating

- nang mabilis
- nang walang babala.

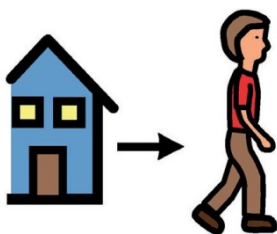
Dapat kang magmatyag ng sunog

- Tumanaw at umamoy ng usok
- Tumanaw at makinig ng sunog
- Mag-abang ng mga babala at impormasyon
- Makipag-usap sa iyong mga kapitbahay.

Ang CFS ay maaaring hindi makapunta sa iyong propyedad

- maaaring napakalaki ng sunog
- may napakaraming bahay.

Ang paglikas nang maaga ang pinakaligtas na magagawa.

Pumunta sa mga Bushfire Safer Place

- sa isang araw na mapanganib
- kapag may sunog.

Saan ako makapupunta?

Ang CFS ay nagsasabi na ang ilang mga lugar ay mas ligtas.

Ang mga lugar na ito ay tinatawag ng CFS na **Bushfire Safer Places** (Mga Lugar na Mas Ligtas mula sa Bushfire).

Dapat mong alamin ang isang mas ligtas na lugar na mapupuntahan mo

- sa mga loobang suburbiya ng Adelaide
- sa malalaking bayan sa labas ng lungsod sa iba pang labasang suburbiya.

Ang mga Bushfire Safer Place ay mas ligtas dahil

Sila ay mayroong

- maraming gusali at daan
- maikling damo
- ilan lamang na mga puno.

Dapat kang lumikas nang maaga upang manatiling ligtas.

Pumunta sa mga Bushfire Safer Place

- sa gabi bago mag-kinabukasan o
- sa umaga.

Alamin

- ang pinakamalapit na Bushfire Safer Place sa iyo
- kung paano ka pupunta doon
- kung sino ang tutulong sa iyo sa paglikas nang maaga.

Paano kung ako ay ma-istak?

Ikaw ay **hindi** makapupunta sa isang Bushfire Safer Place.

Pumunta sa isang **Last Resort Refuge** (huling Takbuhang Kanlungan).

Hindi ito ang una mong pinili.

Ang isang Last Resort Refuge ay napakamapanganib.

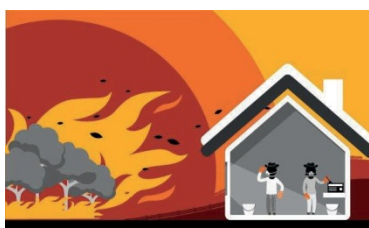
Ikaw ay magiging malapit sa bushfire. Ikaw ay maaaring mamatay.

Ikaw ay maaaring ma-istak sa kinaroroonan mo.

Hindi ka makaaalis.

Kailangan mo ng **higit pang mapagpipilian**

- kapag napakamapanganib na magmaneho
- kapag may nagkasakit
- kapag may mga pagbabago.

Ikaw ay maaaring ma-istak sa isang bahay.

Hindi ka makaaalis. **Magkanlong** ka sa bahay.

- Manatili sa loob ng bahay
- Kailangan mo ng 2 paraan upang makalabas ng kuwarto
- Tingnan kung may mga maliliit na apoy sa bahay
- Magsabi sa isang tao kung nasaan ka
- Makipag-usap sa mga kapitbahay

Paano ako makapaghahanda?

Makipag-usap sa iyong mga kaibigan at pamilya

- tungkol sa bushfire
- kung ano ang gagawin mo
- kung paano ka magpapanatiling ligtas.

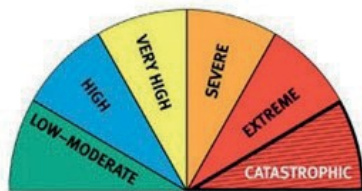

Mabuting isulat mo ito.

Maisusulat mo ang iyong **Plano sa Bushfire**.

Tutulong ito sa ibang tao na malaman

- na ikaw ay nakahanda para sa sunog
- kung saan ka hahanapin sa oras ng sunog.

Gamitin ang Fire Danger Rating (Panukat sa Panganib ng Sunog) upang alamin kung kailan mo sisimulan ang iyong plano sa bushfire.

Kung magsisimula ang sunog, ang Fire Danger Rating ay magsasabi kung gaano magiging kagrabeng ang sunog.

Kung ang Fire Danger Rating ay

- Catastrophic (Lubos na kapahamakan)
- Extreme (Sukdulan)
- Severe (Grabe)

Ang paglikas nang maaga ang pinakaligtas na magagawa.

Mga Nota Ko

Maghanda Tayo – isulat kung ano ang magagawa mo sa tahanan

Ano ang gagawin mo upang linisin ang paligid ng iyong bahay?

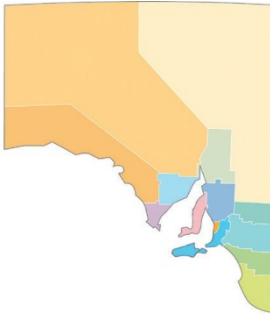
Ano ang ilalagay mo sa iyong emergency kit?

Kailan ka magpapraktis ng iyong plano?

Ano ang mga tuntunin?

Sa panahon ng panganib sa sunog

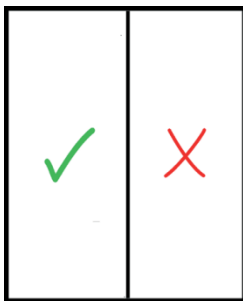

May 15 lugar ng bushfire sa South Australia.

Ang mga lugar na ito ay tinatawag ng CFS na **Fire Ban Districts** (Mga Distritong may Pagbabawal sa Pagsunog).

Dapat mong alamin

- ang Panahon ng Panganib sa Sunog para sa iyong lugar
- kapag may Total Fire Ban (Lubos na Pagbabawal ng Pagsunog) sa iyong lugar

Sa Panahon ng Panganib sa Sunog

- mas mayroong panganib
- may mga tuntunin
- ito ay sa tag-araw
- mula Nobyembre hanggang katapusan ng Abril.

Ikaw ay **hindi** dapat magsunog ng

- damo
- sukal na damo (weeds)
- mga dahon

Ikaw ay **hindi** dapat gumamit ng mga paputok.

Ano ang mga tuntunin?

Sa araw na may Total Fire Ban

Ikaw ay hindi dapat magsindi ng anumang apoy.

Ibig sabihin nito ay

- walang apoy sa pagkakamping
- walang BBQ na gumagamit ng kahoy
- walang lutuang gumagamit ng uling
- walang hurno para sa pizza na gumagamit ng kahoy.

Ikaw ay makagagamit ng **BBQ** sa isang bahay sa mga araw na may Total Fire Ban kung ang BBQ ay gumagamit ng

- gas o koryente
- ikaw ang **dapat** nakatira sa bahay.

Ang isang caravan ay hindi bahay.

Ikaw ay dapat magkaroon ng

- 4 na metrong walang sagabal na espasyo sa paligid ng BBQ
- Isang tao na may nakahandang tubig o pamatay-sunog.

Saan ako makakukuha ng impormasyon?

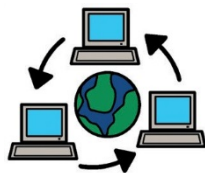
Ikaw ay **dapat** mag-abang ng mga babala ukol sa bushfire sa

- iyong lokal na istasyong ABC sa radyo
- telepono
- kompyuter.

Ikaw ay dapat humanap ng impormasyon tungkol sa iyong

- Bushfire Safer Place
- Last Resort Refuge
- Fire Ban District.

May **ibat ibang paraan** upang humanap ng impormasyon gaya ng

- Website ng CFS www.cfs.sa.gov.au
- Radyo, telepono at tv.

Humingi ng tulong mula sa

- mga kaibigan
- mga kapitbahay
- pamilya.

Saan ako makakukuha ng impormasyon?

Bushfire Information Hotline

Telepono 1800 362 361

TTY na telepono 133 677

pagkatapos ay hilingin ang 1800 362 361

National Relay Service

Telepono 1300 555 727

pagkatapos ay hilingin ang 1800 362 361

Facebook

www.facebook.com/countryfireservice

Twitter

Twitter @CFSTalk

Ang iyong **lokal na radyo**. Halimbawa

- ABC
- Fiveaa

Ano ang ibig sabihin ng mga mensaheng pambabala?

Mensaheng Bushfire Advice (Abiso tungkol sa Bushfire)

- Nagsimula na ang isang sunog
- Ikaw ay wala sa panganib sa ngayon
- Ito ay maaaring magbago.

Mensaheng Bushfire Watch and Act (Magmasid at Kumilos)

- Paparating ang sunog
- May mga pagbabago
- Kumilos na ngayon upang pangalagaan ang sarili at ang iyong pamilya.

Mensaheng Bushfire Emergency Warning (Pangkagipitang Babala)

- Ikaw ay nasa panganib
- Ang sunog ay darating sa iyo. Kumilos na ngayon.
- Dapat mong gawin ang sinasabi ng babala.

Mga mensahe sa telepono

Sa isang emerhensiya, maaari kang makatanggap ng mensahe sa

- telepono sa bahay
- mobile phone.

Dapat mong gawin ang sinasabi ng babala.

Tandaan na ang iyong telepono ay maaaring huminto ng paggana.

Ikaw ay maaaring **hindi** makatanggap ng mensahe.

Paano ako makakaalam nang higit pa?

Bago may mangyaring sunog, humingi ng tulong.

Kontakin ang CFS

- Dumalo sa isang miting na pang-impormasyon tungkol sa bushfire
- Sumapi sa isang grupong Community Fire Safe
- Mag-email sa community.ed@cfs.sa.gov.au
- Tumawag sa 08 8212 9858.

Makipag-usap sa iyong

- mga kaibigan, pamilya at mga kapitbahay
- mga tagapag-alaga
- grupong pangkomunidad
- lokal na konseho

upang tulungan kang ihanda ang iyong bahay laban sa bushfire at gumawa ng iyong plano sa bushfire.

Magpraktis ng iyong plano sa bushfire.

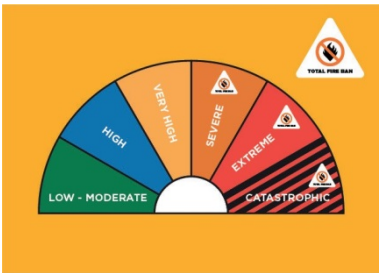
Halimbawa,

- magpraktis kung paano kayo lilikas nang maaga
- tiyaking gumagana ang iyong radyo
- tingnan kung saan kayo pupunta
- tingnan kung paano kayo pupunta doon

Mga Nota Ko

Magsimula Tayo – isulat ang iyong plano para sa bushfire

Ano ang gagawin mo sa araw na may panganib sa sunog?

Ano ang gagawin mo kapag may sunog?

Saan ka pupunta at paano ka pupunta doon, gamit ang bus o kotse?

Ano ang back-up (panlaan) mong plano?

Ano ang gagawin mo kung hindi ka makaaalis?

Magsimula Tayo

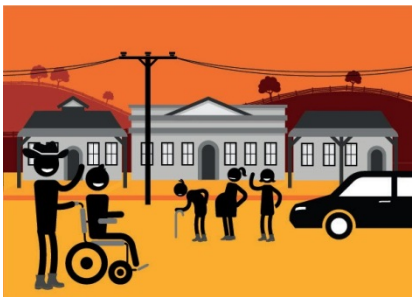

Ano ang mga dadalhin mo?
Ano ang gagawin mo sa iyong mga paboritong hayop?

Sino ang sasabihan mo?

Kailangan mo bang tumulong sa iba?
Ano ang gagawin mo?

Isinulat ng Scope's Communication Resource Centre ang Easy English noong Agosto 2013. www.scopevic.org.au

Sinasabi ng Mayer-Johnson LLC na magagamit namin ang Picture Communication Symbols © 1981 – 2013.

Sinasabi ng Mayer-Johnson LLC na magagamit namin ang ThinLine package.

© 2010 – 2013.

Valuing People

Valuing People ClipArt © Inspired Services, UK.

www.inspiredservices.org.uk

Ang librong ito ay binuo ng SA Country Fire Service Mayo 2017